

DEFINICIJE

ABSOLUTNA VIŠINA – je v metrih merjena navpična razdalja med nivojem morske gladine, ki si jo predstavljamo podaljšano pod kopnim in izbrano točko

AEROFOTOGRAMetriJA – zračno slikanje zemljišča

AZIMUT – kot med severom in izbrano točko v smeri urinega kazalca

ČASOVNICA – čas predviden za prehod neke proge z normalno hitrostjo. Upoštevan je čas za naloge čas za hojo pa se računa po naslednjih parametrih: $1h=4km=400m$ vzpona= 800m spusta.

EKVIDISTANCA – višinska razlika med dvema plastnicama (na DTK25=10m, na DTK50=20m)

ELEMNTI OKVIRJA KARTE – podatki o geografskih koordinatah, grafična in številčna označba mreže pravokotnega koord. sistema

ELEMENTI ZUNANJEGA OKVIRJA KARTE – številčno, grafično, neposredno merilo, ekvidistanca, magnetna deklinacija, meridianska konvergenca, legenda, opombe, označbe lista karte, začetni meridian

ENERGIJA KARTE – višinska razlika med najvišjo in najnižjo točko na karti

ENOTE - $360^\circ = 400$ gradov = 6000 ruskih tisočin = 6400 (ameriških) tisočin

GAUSS-KRUGERJEVA PROJEKCIJA - je konformna projekcija na plašču valja. Celotno površino zemlje razdeli na 120 con saj se znotraj cone napake občutno zmanjšajo... (več v priročniku Orientacija in Topografija)

GEOGRAFSKA DOLŽINA IN ŠIRINA – dva kota s katerima lahko enolično predstavimo lego določene točke na zemeljskem površju. Geografska dolžina je kot med ravnino izhodiščnega poldnevnika in ravnino poldnevnika na katerem leži dana točka. Označujemo jo z λ in obsega vrednosti od $0-180^\circ$ vzhodne iz zahodne geog. dolžine. Geografska širina pa je kot med ravnino ekvatorja in smerjo pravokotnice na plašč v izbrani točki. Njene vrednosti so od $0-90^\circ$ severne in južne geografske širine. Označujemo jo z ϕ .

GEOGRAFSKA KOOEDINATANA MREŽA – sestavljena iz poldnevnikov (polelipse, ki gredo iz severnega pola proti južnemu) in vzporednikov (krožnice ki so pravokotne na poldnevniko). Najdaljši vzporednik je ekvator, izhodiščni poldnevnik pa je »griniški« poldnevnik (Greenwich).

GENERALIZACIJA – skupek postopkov ki poudarijo pomembne in izpustijo manj pomembne objekte s ciljem narediti karto bolj pregledno. Teh pet postopkov je: izbira(izberemo kaj sploh bomo prikazali), poenostavljanje linij, združevanje, pogojni prikaz(prikaz objektov, ki so pomembni a premajhni, da bi bili vidni v merilu), premikanje(da se pogojno prikazani objekti ne prekrivajo)

HILJADIT=TISOČINKA – kot iz katerega vidimo na razdalji 1000m daljico 1m

INTERVAL – je horizontalna razlika med dvema plastnicama. (manjša ko je, bolj so plastnice skupaj in bolj je strmo)

»IZO ČRTE«

Izobare – črte, ki povezujejo točke z istim zračnim pritiskom

Izobate - črte, ki povezujejo točke z isto podmorsko globino

Izohiopse - črte, ki povezujejo točke z isto nadmorsko višino

Izoterme - črte, ki povezujejo točke z isto temperaturo

Izogone - črte, ki povezujejo točke z isto magnetno deklinacijo

KARTA – je pomanjššan, poenostavljen in pogojno deformiran prikaz zemeljskega površja na ravni ploskvi. Risana je na osnovi matematičnih pravil(projekcija) in dogovorjenih – topografskih znakov. Poznamo splošne(vse geografske stvari) in specialne(le določeni podatki npr. industrija, prebivalstvo...) karte. Splošne georfske karte velikih meril so topografske karte, ki so najprimernejše za gibanje po terenu.

KLINOMETER – priprava za merjenje naklona (na boljših kompasih ali posebej)

KONTRAAZIMUT – azimut, ki mu prištejemo ali odštejemo 180°

»SEVERI«

Koordinatni = projekcijski – smer v katero kažejo navpične črte pravokotne koordinatne mreže
Geografski – smer proti severnemu geografskemu polu (točka skozi katero poteka os zemljine rotacije)

Magnetni – smer kamor kaže magnetna igla na kompasu – smer proti severnemu magnetnemu tečaju

KOTA – pomembnejše točke na karti z označeno nadmorsko višino, a v naravi niso posebej označene. Njena višina je določena glede na višino bližnjih trigonometrov

KOTA IZOPHIPSA – plastnica s podano nadmorsko višino

KURVIMETER – priprava za merjenje dolžine krivulj

«MAGNETNA«

Deklinacija – kot med magnetnim in projekcijskim severom; pri nas (leta 2008) znaša $2^{\circ}18'$ in se povečuje za $4'$ na leto

Deviacija – vpliv drugih magnetnih polj

Inklinacija – kot med prosto gibljivo mag. iglo in horizontalo. Podana je za vsak kompas posebej

MERIDIASNSKA KONVERGENCA - kot med geografskim in projekcijskim severom. Nastane zaradi prenosa ukrivljene površine na ravno ploskev; proti robovom cone je večja, vendar ne preseže vrednosti $1,5^{\circ}$

MERILO – razmerje med izbrano razdaljo na karti in vrednostjo te razdalje v naravi. Lahko je grafično, številsko ali opisno.

PEDIMETER – naprava za štetje korakov

»PROJEKCIJE«

Konformne - ohranjajo kote, deformirajo se površine

Ekvivalentne – ohranjajo površine na račun kotov in oblik

Ekvidistantne – ohranjajo dolžine v določenih smereh

REAMBULACIJA - obnavljanje stanja, vnašanje novih podatkov na karto

RELATIVNA VIŠINA – razlika med dvema absolutnima višinama

RELIEF - najbolj ga lahko prikažemo s plastnicami. Vste plastnic so glavne=poudarjene, osnovne in pomožne ($1/2$, $1/4$ ali $1/8$ ekvidistance). Prikazujemo ga tudi z drugimi načini: hipsografsko barvanje (različna višina je različno pobarvana), črtkanje in topografski znaki (kadar nečesa ne moremo prikazati s plastnicami)

SEKSAGEZIMALNA RAZDELITEV – razdelitev kroga na 360°

TOPOGRAFSKI ZNAKI – so dogovorjeni znaki na zemljevidu, ki prikazujejo odgovarjajoče objekte na zemljišču

TRIGONOMETER – točka določena s triangulacijo. Njena lega in višina sta zelo natančno podani, saj se uporablja za vse meritve v bližnji okolici...

ZORNI KOT – kot med očesom in dvema skrajnima točkama opazovanega predmeta. Zorni kot v tisočinih = velikost predmeta v m/oddaljenost v km) če hočemo dati v stopinje pa delimo s 17,7